

Első fejezet

Kétheti távollét után végre visszatértem. A mieink már három napja Roulettenburgban vannak. Azt hittem, hogy Isten tudja, mennyire várnak engem, de csalódtam. A tábornok rendkívül magabiztos volt, egész magas lóról beszélt velem, s a nővéréhez utasított. Világos volt, hogy valahol pénzre tettek szert. Sőt még azt is éreztem, mint ha a tábornok némi lelkiismeret-furdalást érzett volna, amikor meglátott. Marja Filippovna szokatlanul szorgalmasan tett-vett, csak félvállról beszélt velem, de a pénzt átvette, megszámolta és végighallgatta a beszámolómat.

Ebédre várták Mezencovot, egy franciát és valami angol; persze, van már pénz, így rögtön vendégeket hívtak. Igazi moszkvai szokás.

Amint Polina Alekszandrovna meglátott, azt kérdezte:

– Hol késett olyan sokáig?

De be sem várva a feleletem, valahová eltűnt. Nyilván szándékosan tette, de előbb-utóbb szóba kell velem állnia. Nagyon sok a megbeszélnivaló.

A fogadó negyedik emeletén kaptam egy szobácskát. Itt mindenki tudja, hogy a *tábornok kíséretéhez* tartozom. Egyértelmű, hogy már sikerült megismertetniük magukat. A tábornokot itt mindenki dúsgazdag orosz főúrnak tartja. A tábornok még ebéd előtt különféle megbízásokat adott nekem, a többi közt átadott két darab ezerfrankost, hogy váltsam fel. Fel is váltottam a fogadó irodájában. Most már milliomosoknak fognak bennünket tartani – legalább egy hétig. El akartam menni sétálni a kis Misával és Nágával, de a lépcsőről visszahívtak a tábornokhoz:

eszébe jutott megkérdezni, hogy hova viszem a gyerekeket. Ez az ember határozottan nem mer egyenesen a szemembe nézni; pedig szeretne, de én mindannyiszor olyan merő, azaz tisztetelen tekintettel nézek vissza, hogy attól mintha megzavarodna. Nagyon fellengzősen beszélt, egyik frázis a másik után, végül egészen belezavarodva értésemre adta, hogy a gyerekeket az állomástól minél távolabb, a parkban sétáltassam. Végül pedig egészen méregbe jött s nyersen hozzátette:

– ...mert különben még megteszi, hogy oda viszi őket, az állomáshoz, a ruletthez. Bocsásson meg – tette még hozzá –, de tudom, hogy ön még elég könnyelmű fiatalember, s talán még játszana is. Mindenesetre, ha nem is vagyok a mentora, s ennek a szerepét nem is óhajtom magamra vállalni, van jogom azt kérni, hogy ön, hogy úgy mondjam, engem ne kompromittáljon...

– De hiszen nekem nincs is pénzem – feleltem nyugodtan –, ha játszani akarnék, ahhoz pénz kellene.

– A pénzét azonnal megkapja – felelte a tábornok kisé elpirosodva, azután az íróasztala fiókjában kaparászva egy jegyzőkönyvbe nézett. Kiderült, hogy körülbelül 120 rubelt kellett még kapnom tőle. – De a pénzt előbb át kell tallérokra számítani. No, fogja, itt van kerek 100 tallér, a többit is megkapja, ne féljen.

Szótlanul vettem át a pénzt.

– De kérem, ne sértődjön meg a szavaimtól... ön olyan érzékeny... Ha azt mondtam, hogy szükségesnek tartom figyelmeztetni, hát természetesen erre van némi jogom...

Ebédre visszatértem a gyerekekkel s egész kavalkáddal találkoztam, valami romot nézni indultak. Két pompás kocsí vitte őket remek lovakkal. Mademoiselle Blanche egy kocsiban ült Marja Filippovnával és Polinával;

a francia, az angol és a tábornok lóháton voltak. A járőrök megálltak és nézték őket, feltűnőek voltak! Csak a tábornoknak nem volt valami jó kedve. Kiszámítottam, hogy azzal a négyezer frankkal, amelyet én hoztam, s azzal, amit ők időközben valahonnan kerítettek, jelenleg hét- vagy nyolcezer frankjuk lehet. Ez pedig mademoiselle Blanche-nak igen kevés.

Mademoiselle Blanche is a mi fogadónkban lakik az anyjával együtt; itt lakik valahol a francia is. Az inasok, pincérek „monsieur le comte”-nak, mademoiselle Blanche mamáját pedig „madame le comtesse”-nek szólították. Nos meglehet, hogy ők csakugyan gróf és grófnő voltak.

Előre tudtam, hogy monsieur le comte nem ismer meg az ebédnél. Persze a tábornoknak eszébe sem jut, hogy bemutasson egymásnak, vagy hogy legalább engem bemutasson neki – a monsieur le comte pedig járt Oroszországban s jól tudja, hogy milyen kis pont az, akit ott úgy hívnak, hogy *outchitel**. Egyébként pedig ő igenis jól ismer engem. Az igazat megvallva, én az ebédre hivatalanul jelentem meg. Úgy látszik, a tábornok elfeledkezett intézkedni, különben bizonyosan a fogadó közös ebédlőasztalához küldött volna ebédelni. Magamtól jelentem meg hát az ebéden, s a tábornok nagyon elégedetlenül nézett rám. A jó Marja Filippovna rögtön helyet mutatott nekem; de a mister Astley-vel való ismeretségem hamar kirántott a zavart helyzetből, s ennek révén akár akarták, akár nem, úgy tűntem fel, mint aki a társasághoz tartozik.

Ezzel a különös angollal először Poroszországban, egy vasúti kocsiban találkoztam, ahol szemközt ültünk. Akkor én éppen a mieink után siettem. Később Franciaországban

* Tanító, franciás írással.